

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้วิธีวิจัยแบบเดลฟาย (Delphi Technique) ในการวิเคราะห์ข้อมูล ทั้งนี้เพราะ เดลฟายเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการวิเคราะห์หอนาคต่ออย่างมีระบบ เป็นเทคนิคสำหรับการเก็บรวบรวมและถ่ายทอดการตัดสินใจของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคน เทคนิคนี้ประกอบด้วยลักษณะพื้นฐานสามประการ คือ การสอบถามตามรูปแบบที่กำหนดขึ้น การควบคุมปฏิกริยาย้อนกลับของคำตอบที่ได้รับ และคำตอบจะไม่ปรากฏชื่อผู้ตอบ

กระบวนการดำเนินการแบบเดลฟาย

ผู้วิจัยได้คัดเลือกผู้เชี่ยวชาญมา 2 กลุ่ม เพื่อแสดงความคิดเห็นในเรื่องการใช้สื่อวิทยุโทรทัศน์เพื่อการศึกษา กลุ่มแรกเป็นกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์ด้านการวางแผนและให้นโยบายการใช้สื่อวิทยุโทรทัศน์เป็นเครื่องมือในการปฏิบัติงานของหน่วยงาน และผู้ที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการใช้สื่อวิทยุโทรทัศน์เพื่อสนองนโยบายผู้บริหาร โดยไม่จำเป็นว่าบุคคลนั้นจะเป็นผู้บริหารระดับสูงสุดของหน่วยงาน ทั้งนี้เพราะผู้วิจัยประสงค์จะรับฟังความเห็นของผู้ที่อยู่ในฐานะผู้ปฏิบัติงานตามนโยบายของผู้บริหารด้วย ซึ่งผู้วิจัยได้คัดเลือกผู้เชี่ยวชาญกลุ่มนี้แบบเฉพาะเจาะจง และกระจายไปยังหลายหน่วยงาน ทั้งภาครัฐและเอกชน ในสาขาที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา การเมืองการปกครอง การสาธารณสุข การสังคม

กลุ่มที่สองเป็นผู้เชี่ยวชาญที่อยู่ในฐานะเป็นผู้ผลิตและผู้รับบริการสื่อวิทยุโทรทัศน์โดยผู้วิจัยได้อ้างอิงบุคลากรที่เป็นกลุ่มเป้าหมายของการจัดตั้งสถาบันวิทยุโทรทัศน์เพื่อการศึกษา ทั้งนี้เพราะเห็นว่าบุคลากรที่เป็นกลุ่มเป้าหมายของการจัดตั้งสถาบันวิทยุโทรทัศน์เพื่อการศึกษา น่าจะเป็นผู้ที่ให้ความเห็นเกี่ยวกับการใช้สื่อวิทยุโทรทัศน์เพื่อประโยชน์ของตนเองได้เป็นอย่างดี ผู้วิจัยได้กระจายคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญที่อยู่ในวงการศึกษาระดับมัธยม อุดมศึกษาและบุคคลในหน่วยงานของรัฐและเอกชนที่มหน้าที่เกี่ยวข้องกับการใช้สื่อวิทยุโทรทัศน์เพื่อการศึกษา

ดังมีรายชื่อผู้เชี่ยวชาญทั้ง 2 กลุ่ม ดังต่อไปนี้

กลุ่มที่ 1 ผู้เชี่ยวชาญที่เป็นผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการใช้สื่อวิทยุโทรทัศน์

1. **ดร.เกษม สุวรรณกุล** รัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย เกษียณอายุราชการ เมื่อปี 2533 อดีตเคยเป็นอธิการบดี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมา 10 ปี (2520 - 2530) และเคยเป็น รัฐมนตรีว่าการทบวงฯมาก่อน 4 สมัย (รวมทั้งปัจจุบัน พ.ศ. 2535 เป็นสมัยที่ 5) เป็นประธานองค์กรกลาง ในการเลือกตั้งปี 2535 เป็นผู้มีประสบการณ์ในการให้ นโยบายการใช้สื่อวิทยุโทรทัศน์เพื่อการปฏิบัติงาน
2. **ดร.สุรัฐ ศิลปอนันต์** อธิบดีกรมการศึกษานอกโรงเรียน เป็นผู้มี ความเชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนการสอนนอกโรงเรียน โดยใช้สื่อวิทยุโทรทัศน์เป็นสื่อเสริมในการเรียนได้ เป็น อย่างดีและมีประสิทธิภาพ
3. **ดร.พนม พงษ์ไพบูลย์** เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เป็นผู้ที่ มีบทบาทเป็นอย่างมากในการจัดทำแผนการศึกษาชาติ และเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ด้านการบริหารการศึกษามา เป็นเวลานาน
4. **ดร.พจน์ สะเพียรชัย** รองปลัดทบวงมหาวิทยาลัย อดีตเคยเป็นเลขาธิการ สภาการศึกษาแห่งชาติ เคยเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ เป็นนักการศึกษาที่มีแนวคิดในเรื่อง การใช้สื่อเพื่อการศึกษาที่น่าสนใจผู้หนึ่ง
5. **พลเอกอรุณ ปรีวีติธรรม** ประธานที่ปรึกษากองทัพบก อดีตผู้ช่วยผู้บัญชาการ ทหารบก เคยดำรงตำแหน่งประธานคณะกรรมการจัด รายการสนทนากับปัญหาบ้านเมือง เป็นผู้ที่เข้าใจถึงการ ใช้สื่อโทรทัศน์เพื่อการเผยแพร่ผลงานของหน่วยงานรัฐ ไปสู่ประชาชน

6. นายอนันต์ อนันตกุล

ปลัดกระทรวงมหาดไทย อดีตเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี
สมัยพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ เป็นนายกรัฐมนตรื เป็น
ผู้ที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการเผยแพร่ความรู้ในเรื่องประชา
ธิปไตย และการนำแนวคิดในการพัฒนาบ้านเมืองโดยใช้
สื่อต่าง ๆ ไปสู่ประชาชน

7. ดร.คณหญิงอัมพร มีศุข

ประธานสภาสังคมสงเคราะห์ระหว่างประเทศ อดีต
อธิบดีกรมวิชาการและรองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
เป็นผู้ที่มีแนวคิดในการใช้สื่อวิทยุโทรทัศน์เพื่อการศึกษามา
ตั้งแต่ พ.ศ. 2501 เป็นต้นมา นอกจากนี้ยังเป็นนักสังคม
สงเคราะห์ที่มีผลงานด้านช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสทาง
สังคมอีกมากมาย

8. นายอรุณ งามดี

รองอธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ด้าน
การใช้สื่อทั้งวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์เพื่อการ
เผยแพร่ข่าวสาร ความรู้ และผลงานของรัฐบาลมาโดย
ตลอด จัดได้ว่าเป็นผู้หนึ่งที่รู้เรื่องสื่อโทรทัศน์ได้ดีที่สุด

9. ดร.สมหวัง พิธิยานุวัฒน์

คณบดีคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ปรึกษา
คณะกรรมการจัดทำรายการ "เจ้าขุนทอง" ทางสถานี
วิทยุโทรทัศน์ช่อง 7 เป็นรายการเพื่อการศึกษาแก่เยาวชน
ที่อยู่ในรูปแบบของความบันเทิง และเป็นประธานโครงการ
จัดทำวีดิทัศน์สอนภาษาไทยและวัฒนธรรมไทยสำหรับเด็กไทย
ในต่างประเทศ เป็นนักการศึกษาที่อุทิศตนเพื่อพัฒนาการ-
เรียนการสอนอย่างจริงจังทั้งการศึกษาในระบบและนอกระบบ
โดยมีแนวคิดในการจัดการศึกษาว่า "สมควรให้มีการกระจาย
ขยายโอกาสทางการศึกษาไปยังทุกภูมิภาคของประเทศ"

10. ดร.สมาน งามสนิท

ประธานสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัย-
ธรรมาธิราช เป็นนักการศึกษาที่คลุกคลีกับสื่อวิทยุโทรทัศน์

11. ดร.ลลิตา ฤกษ์สำราญ เพื่อการศึกษามานาน และมีความเชี่ยวชาญในเรื่องการ จัดรายการวิทยุโทรทัศน์เพื่อการศึกษาเป็นอย่างมาก อาจารย์มหาวิทยาลัยรามคำแหง อดีตเลขานุการ รัฐมนตรี ว่าการทบวงมหาวิทยาลัย (ในสมัยที่นายยิ่งพรหม มนะสิการ เป็นรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย) เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ ในการใช้สื่อวิทยุโทรทัศน์เพื่อการพัฒนาการสอนในมหา- วิทยาลัยเปิดมาร่วม 10 ปี
12. นางประทีป อึ้งทรงธรรม ฮาตะ ประธานมูลนิธิดวงประทีป เคยได้รับรางวัลแมกไซไซ สาขาบริการสาธารณะ ปี 2521 เป็นผู้อุทิศตนเพื่อช่วย เหลือชาวชุมชนแออัด โดยพยายามพัฒนาคุณภาพชีวิตของ ประชาชนเหล่านี้ในหลายรูปแบบ เป็นหนึ่งในคณะกรรมการ พัฒนาการศึกษอบรมและเลี้ยงดูเด็ก
13. นายจำนง กุมลชัยวิสัย คณบดีคณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม อดีตอธิบดี กรมประชาสัมพันธ์ เคยเป็นอาจารย์ทางด้านวารสาร ศาสตร์ และสื่อสารมวลชนที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มา เป็นเวลากว่า 10 ปี จึงมีความรู้ความชำนาญในเรื่อง การใช้สื่อวิทยุโทรทัศน์เพื่อการศึกษาเป็นอย่างดี
14. นายธีรพล ภูริต คณบดีคณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ เป็นผู้ที่รับ นโยบายของผู้บริหารด้านการใช้สื่อวิทยุโทรทัศน์เพื่อ การศึกษามาปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ และมีผลงานด้าน การผลิตรายการเพื่อการศึกษาในรูปแบบของความบันเทิง เช่น ละคร เพลง เป็นต้น เป็นผู้หนึ่งที่เข้าใจในเรื่องการ ใช้สื่อโทรทัศน์เพื่อการศึกษาเป็นอย่างดีเพราะเป็นผู้ดูแล รับผิดชอบการเรียนการสอนในสาขาวิชาการศึกษาสื่อสารมวลชน ของมหาวิทยาลัยกรุงเทพ

15. ดร.เลิศลักษณ์ ส.บุรุษพัฒน์

รองอธิการบดีและรักษาการคณบดีคณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ด้านการเรียนการสอนในสาขาวิชาการสื่อสารมวลชนมาเป็นเวลาร่วม 10 ปี เป็นผู้ที่มีบทบาทในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาของสถาบันเอกชนที่น่าสนใจผู้หนึ่ง

16. พญ.ชนิกา ตูจินดา

เป็นแพทย์สาขากุมารเวชศาสตร์ ประจำที่ ร.พ. ศิริราช เป็นหนึ่งในคณะกรรมการพัฒนาการศึกษาอบรมและเลี้ยงดูเด็ก มีประสบการณ์ด้านการใช้สื่อโทรทัศน์เพื่อเผยแพร่ความรู้ในเรื่องการบริบาลทารก การเลี้ยงดูเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึงวัยรุ่นมานาน

กลุ่มที่ 2 ผู้เชี่ยวชาญที่อยู่ในฐานะผู้ผลิตและผู้รับบริการวิทยุโทรทัศน์ จำนวนบุคลากรตามสถานภาพการปฏิบัติงานดังนี้

1. บุคลากรที่อยู่ในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการใช้วิทยุโทรทัศน์เพื่อการศึกษาและหน่วยงานที่ไม่มีศักยภาพในการผลิตรายการ

1.1 นางราศรี เจริญชา อายุ 52 ปี คุณวุฒิปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ตำแหน่งผู้ช่วยผู้อำนวยการ โรงเรียนประชาราษฎร์อุปถัมภ์ ซึ่งเป็นโรงเรียนระดับมัธยม มีการใช้สื่อวิทยุโทรทัศน์เพื่อประกอบการเรียนการสอนแต่ทางโรงเรียนไม่มีศักยภาพในการผลิตรายการเอง ต้องรับบริการจากกระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานอื่น ๆ

1.2 นางพรทิพย์ ท้วมเริงรัมย์ อายุ 41 ปี คุณวุฒิปริญญาตรี คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (เกียรตินิยมอันดับ 2) ปริญญาโทคณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตำแหน่งอาจารย์ประจำคณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม เป็นผู้จำเป็นต้องใช้สื่อวิทยุโทรทัศน์

ประกอบการเรียนการสอน แต่ทางมหาวิทยาลัยไม่มีศักยภาพ
ในการผลิตรายการเอง

1.3 นายวิชาธร ท่อแก้ว

ตำแหน่งอาจารย์ประจำสาขาวิชาวิทยาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช เป็นผู้มีประสบการณ์
ในการใช้สื่อวิทยุโทรทัศน์เพื่อการศึกษา โดยเป็นทั้งผู้ผลิต
และผู้ใช้สื่อ อายุ 34 ปี คุณวุฒิปริญญาตรี คณะครุศาสตร์
สาขาจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สาขา-
เทคโนโลยีการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และปริญญาโทคณะนิติศาสตร์
สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย บัณฑิตด้านผลิต
รายการโทรทัศน์ จากสถานีโทรทัศน์ เอ็น เอช เค
ประเทศญี่ปุ่น

1.4 พ.ต.ต.หญิงศิริวรรณ อนันต์โท

อายุ 35 ปี คุณวุฒิปริญญาตรีคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปริญญาโทอาชีวศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล ปริญญาโท
คณะนิติศาสตร์ สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ตำแหน่งสารวัตรแดงขาว สำนักงานสารนิเทศ
กรมตำรวจ เป็นผู้ที่จำเป็นต้องใช้สื่อวิทยุโทรทัศน์
เพื่อเผยแพร่กิจกรรมหรือประชาสัมพันธ์งานของ
กรมตำรวจ ไม่ได้ผลิตงานด้านสื่อวิทยุโทรทัศน์เอง

2. บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการผลิตรายการโทรทัศน์

2.1 นายวิทวัส สุนทรวิเนตร์

ตำแหน่งกรรมการผู้จัดการบริษัทคอนสแตนท์แอด
เวอร์ไทซ์ จำกัด และเป็นพิธีกรรายการสี่ทุ่ม
สแควร์ อายุ 37 ปี คุณวุฒิปริญญาตรีคณะศิลปศาสตร์
จาก Curtin University of Technology
W.A. Australia

2.2 น.ส.ชโรบล เรืองสุวรรณ

ตำแหน่งเจ้าหน้าที่ฝ่ายรายการ ดูแลในเรื่องผลิต
รายการควบคุมแผนผังการออกอากาศของสถานี
โทรทัศน์สีกองทัพบก ช่อง 7 และเป็นเลขานุการ
นางสุรางค์ เปรมปรีดิ์ ผู้อำนวยการสถานีโทรทัศน์
ช่อง 7 อายุ 32 ปี คุณวุฒิปริญญาตรีอักษรศาสตร์
สาขาศิลปะการละคร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Communication University of North
Colorado

2.3 นายเมธี มีมุข

ตำแหน่งนักวิชาการโสตทัศนูปกรณ์ 3 มหาวิทยาลัย
รามคำแหง งานพิเศษ ผลิตรายการมิวสิควีดีโอ
ของนักร้องชื่อพัฒนา ศเวตาลัย ชุด "คิดถึงจัง"
เล็ก คาราบาว ชุด "นางาซากิ" ผลิตสารคดี
แนะนำหน่วยงาน (ธนาคารออมสิน สำนักงานใหญ่)
อายุ 35 ปี คุณวุฒิปริญญาตรีศึกษาศาสตร์ สาขา
โสตทัศนศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง ปริญญาโท
คณะนิเทศศาสตร์ สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน จุฬาลง

2.4 นางอุทัย สงวนดีกุล

เป็นเจ้าหน้าที่ฝ่ายผลิตรายการวิทยุโทรทัศน์เพื่อ
การศึกษาของศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา กระทรวง
ศึกษาธิการ เป็นผู้รับผิดชอบในการผลิตรายการ
เพื่อการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ อายุ 44 ปี
คุณวุฒิปริญญาตรี นิเทศศาสตร์ สาขาวิชาสื่อสารมวลชน
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปริญญาโทครุศาสตร์ สาขาโสตทัศนศึกษา จุฬาลง

3. ประชาชนทั่วไป/ประชาชนกลุ่มอาชีพต่าง ๆ

3.1 น.ส.อรกัญญา ภักดิ์รัตน์

ตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายข่าวการศึกษา หนังสือพิมพ์
เดลินิวส์ อายุ 26 ปี คุณวุฒิปริญญาตรีศิลปศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

3.2 นางวารากรณ์ วงศ์วิเศษ

กรรมการผู้จัดการบริษัทสยามเมอร์แคนโทล์ จำกัด
รองประธานกรรมการบริษัทสนามกอล์ฟพรีเมียร์
แควเอเวอร์กรีนฮิล จำกัด กรรมการบริหารโรง
พยาบาลเจ้าพระยา กรรมการผู้จัดการบริษัทมัลติ-
แลนด์แอนด์เฮาส์ จำกัด อายุ 53 ปี คุณวุฒิปริญญา
ตรีบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง รัฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช Mini M.B.A.
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

3.3 นางสาวเพศ วิจารณ์ชื้อ

ข้าราชการบำนาญ อายุ 69 ปี อดีตเป็นผู้ช่วย-
ผู้อำนวยการโรงเรียนสตรีวิทยา ผู้อำนวยการโรง-
เรียนสตรีราชินูทิศอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี (เป็น
โรงเรียนตัวอย่างของมณฑลอุดรธานี) คุณวุฒิปริญญา
ตรีศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร

3.4 นางสาววิศ สุมิตรเหมาะ

นักธุรกิจการลงทุนเรื่องหุ้น อายุ 26 ปี สามารถทำ
กำไรจากธุรกิจหุ้นสูงสุด 200% ในปี พ.ศ.2533
คุณวุฒิปริญญาตรีเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรม
ศาสตร์ ปริญญาโทเศรษฐศาสตร์ จุฬาย

4. นักเรียน นิสิต นักศึกษา

4.1 นายอนิรัตน์ บึงประชูร

นักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขา
นิเทศศาสตร์ อายุ 29 ปี ทำงานในตำแหน่งนาย
ช่างภาพ 3 ฝ่ายประชาสัมพันธ์ สำนักงานปลัด-
ทบวงมหาวิทยาลัย คุณวุฒิเดิมก่อนศึกษาที่ มสท.
คือ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิชาการถ่ายภาพ
และภาพยนตร์ วิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล
วิทยาเขตเทคนิคกรุงเทพ

- 4.2 น.ส.วาทินี ธนาวรรณ นักศึกษานิเทศศาสตร์ ปี 2 สาขาวิทยุโทรทัศน์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อายุ 19 ปี
- 4.3 นายวราวุฒิ นิสกุลชลขร ประธานนิสิตคณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปี 4 อายุ 21 ปี
- 4.4 น.ส.กัลยดา กู้สว่าง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อายุ 17 ปี

ต่อจากนั้น ผู้วิจัยได้จัดทำแบบสอบถาม ก่อนออกแบบสอบถามผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการศึกษาหลายท่าน เพื่อหาแนวโน้มเกี่ยวกับการใช้สื่อวิทยุโทรทัศน์ในการจัดการศึกษาในลักษณะต่าง ๆ กัน ในที่สุดก็ได้ข้อสรุปว่า ในการใช้สื่อวิทยุโทรทัศน์เพื่อการศึกษา นั้น มีลักษณะแนวโน้มที่สำคัญ 6 ประการ คือ

- การเรียนที่ผู้เรียนกำหนดการเรียนของตนเองอย่างเสรี หมายถึง การเรียนที่ผู้เรียนไม่จำเป็นต้องเข้าชั้นเรียน แต่อาศัยสื่อวิทยุโทรทัศน์แทนครูและผู้เรียนสามารถเลือกรับเนื้อหาได้ตามความพอใจ
- การเรียนที่ผู้เรียนผู้สอนมีปฏิสัมพันธ์กัน (interaction) โดยผ่านช่องทางการสื่อสาร หมายถึง การเรียนที่ผู้เรียนผู้สอนสามารถติดต่อ สื่อสารและโต้ตอบกันได้ในทันทีทันใด แม้จะอยู่กันคนละสถานที่ในประเทศหรือระหว่างประเทศ
- การเรียนที่ผู้สอนสามารถนำเสนอสาระศึกษาได้อย่างสมจริงที่สุด หมายถึง การถ่ายทอดความรู้ที่มีกระบวนการตั้งแต่ภาคทฤษฎีจนถึงซับซ้อนได้อย่างชัดเจนเห็นจริง และสามารถนำสิ่งที่อยู่ห่างไกลจากผู้เรียนมานำเสนอได้โดยใช้เวลาน้อยกว่าที่จะไปสัมผัสด้วยตนเอง เป็นการรับความรู้ที่ประหยัดทั้งเวลาและงบประมาณ
- การเรียนที่ให้โอกาสแก่ทุกคน หมายถึง การเรียนที่ไม่แยกชีวิตการทำงานออกจากการเรียน ประชาชนทุกคนไม่ว่าจะอยู่ในภูมิภาคใด มีสิทธิได้รับการศึกษาอย่างทัดเทียมกัน ตามความพอใจและศักยภาพของตนเอง

- การให้บริการการเรียนตามหลักสูตรโดยอาศัยช่องทางการสื่อสาร หมายถึง การใช้วิทยุโทรทัศน์เป็นสื่อเสริมหรือสื่อหลักในการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร ทั้งชั้นอยู่กับเนื้อหาของวิชานั้น ๆ

- การเพิ่มพูนพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาแก่ประชาชน หมายถึง การให้ความรู้เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์และพัฒนาคุณภาพชีวิต เป็นการศึกษาแบบไม่จำกัดเพศ วัย คุณวุฒิของผู้เรียน เรียกกึ่งอย่างหนึ่งว่า เป็นการศึกษาตลอดชีวิต

ผู้วิจัยได้นำข้อสรุปนี้^{๕๖} เป็นคำถาม จากนั้นจึงได้สร้างแบบสอบถามดังปรากฏในภาคผนวกก่อนส่งแบบสอบถามไปยังผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบ (pre-test) แบบสอบถามโดยส่งแบบสอบถามไปยังผู้บริหารและปฏิบัติงานในทบวงมหาวิทยาลัย 5 ท่าน ผลปรากฏว่าผู้รับการทดสอบให้ความเห็นที่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน ข้อมูลไม่กระจัดกระจายมาก แสดงว่าแบบสอบถามนี้มีความเชื่อมั่นสามารถใช้สอบถามผู้เชี่ยวชาญได้ หลังจากทำการทดสอบแบบสอบถามแล้วจึงได้ส่งแบบสอบถามไปยังผู้เชี่ยวชาญ เพื่อสำรวจความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ 1 และได้ขอสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้ความเห็นเพิ่มเติม ซึ่งได้รับความร่วมมือจากผู้เชี่ยวชาญเป็นอย่างดี ทุกท่านได้แสดงความคิดเห็น ด้วยความกระตือรือร้นและเต็มใจที่จะตอบคำถามในแต่ละข้อ ทำให้การเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นไปโดยสะดวกไม่เป็นอุปสรรคต่อการวิจัย เมื่อได้คำตอบรอบที่ 1 แล้ว ผู้วิจัยได้นำมาหาค่ามัธยฐานเพื่อหาค่าเฉลี่ยกลางคำตอบของผู้เชี่ยวชาญในแต่ละข้อคำถาม พร้อมทั้งหาค่า Semi-Interquartile Range ด้วย เพื่อหาความเห็นพ้องของข้อมูล ข้อมูลที่อยู่ในช่วงของควอไทล์แสดงว่าความเห็นในลักษณะแนวโน้มนั้นมีความสอดคล้องกับกลุ่ม จากนั้นได้นำคำถามชุดเดิมที่แสดงค่ามัธยฐานและช่วง Semi-Interquartile Range ส่งกลับไปถามผู้เชี่ยวชาญเป็นรอบที่ 2 พร้อมทั้งขอความเห็นเพิ่มเติม

การตอบแบบสอบถามรอบ 2 นี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความคิดเห็นในรอบ 1 อย่างถี่ถ้วนอีกครั้ง ซึ่งผู้เชี่ยวชาญมีสิทธิยืนยันคำตอบเดิมหรือเปลี่ยนแปลงคำตอบใหม่ก็ได้ ไม่ว่าคำตอบนั้นจะอยู่ในช่วงควอไทล์หรือไม่ก็ตาม พร้อมทั้งขอให้แสดงผลประกอบคำตอบในรอบ 2 ด้วย มีผู้เชี่ยวชาญเปลี่ยนแปลงคำตอบใหม่ทั้ง 2 กลุ่ม กลุ่มแรกเปลี่ยนแปลง 5 คน กลุ่มที่ 2 เปลี่ยนแปลง 8 คน เหตุผลหลักที่ผู้เชี่ยวชาญเปลี่ยนคำตอบคือ ถ้าพิจารณาจากความ

เป็นจริงและในทางปฏิบัติ ค่าทรัพย์สินและสิทธิจะมีน้อยในปี 2535 แต่จะเพิ่มขึ้นบ้างในปี 2539 ซึ่งในคำตอบรอบแรกผู้เชี่ยวชาญจะพิจารณาในลักษณะของความน่าจะเป็นหรืออุดมคติ

การนำเสนอข้อมูล

หลังจากได้รับคำตอบในรอบที่ 2 แล้ว ผู้วิจัยได้นำข้อมูลทั้งหมดเข้าเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป (SPSSPC) และแบบ matrix เพื่อหาค่าของข้อมูลในแต่ละกลุ่มแต่ละรอบ ทั้งในปี พ.ศ. 2535 และ 2539 ซึ่งผู้วิจัยได้ตั้งเกณฑ์ในการแปลผลข้อมูล เพื่อวิเคราะห์หาความสัมพันธ์กันในการเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 2 กลุ่ม ทั้ง 2 รอบ โดยกำหนดเกณฑ์ในการแปลผลข้อมูลไว้ดังนี้

พิจารณาจากค่ามัธยฐาน โดยกำหนดเป็น 5 ช่วง ๆ ละ 2 ช่องจากแบบสอบถามทั้งหมด 10 ช่อง คือ

1. ค่ามัธยฐานตั้งแต่ 80 - 100 หมายถึงกลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นในระดับความจำเป็น/ระดับทรัพย์สินทางการสื่อสาร/ระดับสิทธิทางการสื่อสาร อยู่ในระดับมากที่สุด
2. ค่ามัธยฐาน ตั้งแต่ 60 - 79 หมายถึงกลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นในระดับความจำเป็น/ระดับทรัพย์สินทางการสื่อสาร/ระดับสิทธิทางการสื่อสาร อยู่ในระดับมาก
3. ค่ามัธยฐาน ตั้งแต่ 40 - 59 หมายถึงกลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นในระดับความจำเป็น/ระดับทรัพย์สินทางการสื่อสาร/ระดับสิทธิทางการสื่อสาร อยู่ในระดับปานกลาง
4. ค่ามัธยฐาน ตั้งแต่ 20 - 39 หมายถึงกลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นในระดับความจำเป็น/ระดับทรัพย์สินทางการสื่อสาร/ระดับสิทธิทางการสื่อสาร อยู่ในระดับน้อย
5. ค่ามัธยฐาน ตั้งแต่ 0 - 19 หมายถึงกลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นในระดับความจำเป็น/ระดับทรัพย์สินทางการสื่อสาร/ระดับสิทธิทางการสื่อสาร อยู่ในระดับน้อยที่สุด

หลังจากกำหนดเกณฑ์ในการแปลผลข้อมูลแล้วผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูลในรูปของตาราง โดยในแต่ละตารางเป็นการแสดงผลการวิจัยในเรื่องต่าง ๆ คือ

การหาระดับความมากน้อยของแต่ละแนวโน้มในแต่ละปัจจัย ผู้วิจัยได้จัดทำเป็นตาราง เพื่อเปรียบเทียบค่ามัชฌิมฐานของข้อมูลระหว่างกลุ่ม 1 กับกลุ่ม 2 ในแต่ละรอบ แต่ละปี พ.ศ. (2535-2539) และเปรียบเทียบข้อมูลในกลุ่มเดียวกันด้วย ดังรายละเอียดปรากฏในบทที่ 4 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อหาความแตกต่างระหว่างระดับความจำเป็น ระดับทรัพยากร และระดับสิทธิของการสื่อสาร แล้วมาประมวลเป็นข้อสรุปว่า ผลที่ได้จากการวิเคราะห์นั้น ปัจจัยทั้ง 3 มีความสัมพันธ์กันหรือไม่

การคำนวณค่าดัชนีความเร่งด่วนด้านนโยบาย (The Policy Urgency Index - PUI) โดยใช้สูตรค่าดัชนีความเร่งด่วนด้านนโยบาย = (ความจำเป็น - ทรัพยากร) x สิทธิ เพื่อพิจารณาว่าในลักษณะแนวโน้มใดที่มีความจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องรับดำเนินการภายในปี 2535 - 2539 ซึ่งความเร่งด่วนนี้จะพิจารณาจากค่า PUI สูงสุดเป็นอันดับแรก

การหาค่าพลวัตดัชนี (Dynamic Index - DI) เพื่อเป็นการหาข้อยืนยันว่า การสื่อสารในอนาคต (อีก 5 ปีข้างหน้า) จะมีการเปลี่ยนแปลงไปมากน้อยเพียงใด ผู้วิจัยจึงหาค่าพลวัตดัชนี (Dynamic Index - DI) โดยใช้สูตร

$$DI = \text{การเปลี่ยนแปลงในปัจจัยด้านความจำเป็น (2535-2539)} + \text{การเปลี่ยนแปลงในปัจจัยด้านทรัพยากร (2535 - 2539)} + \text{การเปลี่ยนแปลงในปัจจัยด้านสิทธิ (2535 - 2539)}$$

ผลที่ได้รับจะเป็นตัวบ่งชี้ว่า ลักษณะแนวโน้มใดที่มีความเปลี่ยนแปลงมากในอนาคต

ทั้งค่า PUI และ ค่า DI จะเป็นเหตุผลสนับสนุนซึ่งกันและกันว่าแนวโน้มที่มีความจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องรับดำเนินการโดยเร็วที่สุดนั้น มีความเปลี่ยนแปลงในอนาคตหรือไม่

การทดสอบข้อสันนิษฐานและยืนยันความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เพื่อเป็นการประเมินความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทั้ง 3 ด้านของลักษณะแนวโน้มทั้ง 6 ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบความสัมพันธ์ด้วยค่า t-test โดยเปรียบเทียบลักษณะแนวโน้มเป็นคู่ๆ ระหว่าง ความจำเป็นกับทรัพยากร ทรัพยากรกับสิทธิของการสื่อสาร และสิทธิของการสื่อสารกับความจำเป็น เมื่อทดสอบทางสถิติแล้วพบว่าปัจจัยคู่ใดมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05 ก็หมายความว่าปัจจัยคู่่นั้นมีความ

แตกต่างกัน หรือไม่สัมพันธ์กัน ไม่สามารถตอบสนองซึ่งกันและกันได้ ซึ่งเป็นไปตามข้อสันนิษฐานที่ตั้งไว้ว่า ประชาชนมีความจำเป็นต้องแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น ตามสภาวะเศรษฐกิจสังคมและเทคโนโลยีทางการสื่อสารที่เปลี่ยนไป แต่ทรัพยากรทางการสื่อสารเพื่อการศึกษายังมีไม่เพียงพอ และไม่ตรงกับความต้องการของประชาชนซึ่งการมีทรัพยากรน้อยนี้ทำให้สิทธิในการเลือกรับข่าวสารของประชาชนลดน้อยลงไปด้วย และผลการทดสอบจะเป็นการยืนยันว่าแบบทดสอบในการวิจัยครั้งนี้เชื่อถือได้ เพราะสามารถพิสูจน์ข้อสันนิษฐานได้โดยวิธีทางสถิติ

การหาความสัมพันธ์ของแบบสอบถาม

ผู้วิจัยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) พิสูจน์ค่าความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านความจำเป็น ทรัพยากรและสิทธิ เป็นการหาความสัมพันธ์ภายในของแบบสอบถามระหว่างปัจจัยเดียวกันในปี พ.ศ. 2535 กับ 2539 ถ้าค่าความสัมพันธ์สูงก็หมายความว่าปัจจัยคู่หนึ่งมีความสัมพันธ์กัน แสดงถึงความสอดคล้องของแบบสอบถาม

การนำเสนอข้อมูลในเรื่องของการคาดคะเนโอกาสที่เหตุการณ์จะเกิดขึ้น ช่วงปี 2535 - 2539 ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ในการตัดสินใจให้ผู้เชี่ยวชาญว่า ถ้า 10% หมายถึง เป็นไปได้น้อยหรือเป็นไปได้ไม่ได้เลย 50% หมายถึง มีความเป็นไปได้ครึ่งต่อครึ่ง 90% หมายถึง เหตุการณ์นั้นจะเกิดขึ้นแน่นอน เหตุการณ์ดังกล่าวประกอบด้วย

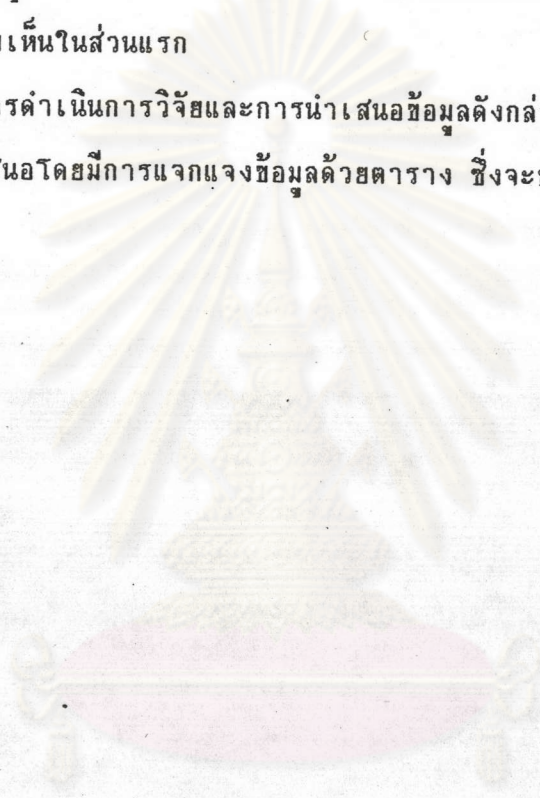
การจัดตั้งสถาบันวิทยุโทรทัศน์เพื่อการศึกษาชั้นใหม่ ให้เป็นสถาบันการศึกษาที่ไม่มุ่งประสาทปริญญาแต่อาจมีหลักสูตรฝึกอบรมที่ให้ประกาศนียบัตร มีฐานะเป็นหน่วยงานของรัฐเป็นนิติบุคคลแต่ไม่เป็นส่วนราชการ มีระบบการบริหารงานที่เป็นอิสระจากระบบราชการ อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของทบวงมหาวิทยาลัย การปรับปรุงสถานีวิทยุโทรทัศน์ช่อง 11 ให้เป็นสถาบันวิทยุโทรทัศน์เพื่อการศึกษาและการจัดตั้งสถาบันวิทยุโทรทัศน์ที่เป็นสถาบันผลิตรายการ (Head Production House) เพื่อผลิตรายการให้หน่วยราชการและสถานศึกษาทุกแห่ง โดยรัฐเป็นผู้สนับสนุนด้านงบประมาณส่วนหนึ่ง ให้มีรูปแบบการบริหารองค์กรไม่เป็นส่วนราชการ

การนำเสนอในส่วนนี้ ผู้วิจัยได้จัดทำอย่างละเอียดโดยแบ่งเป็น 2 ส่วน ส่วนแรก เป็นการจำแนก ปี พ.ศ. และเปอร์เซ็นต์ของความเป็นไปได้ของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคน ในแต่ละเหตุการณ์ แล้วจัดลำดับความมากน้อยของจำนวนผู้เชี่ยวชาญที่มีความเห็นตรงกัน ทั้งนี้ เพื่อหาความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญในการคาดคะเนโอกาสที่เหตุการณ์นั้น ๆ จะเกิดขึ้นมาได้

ส่วนที่ 2 ผู้วิจัยได้จัดทำค่ามัธยฐานและค่าฐานนิยมของข้อมูลในแต่ละเหตุการณ์แต่ละกลุ่ม เพื่อยืนยันความเห็นในส่วนแรก

ด้วยวิธีการดำเนินการวิจัยและการนำเสนอข้อมูลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้หาข้อสรุปในแต่ละหัวข้อที่นำเสนอโดยมีการแจกแจงข้อมูลด้วยตาราง ซึ่งจะปรากฏในบทที่ 4 ต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย